

TAŞPINAR

Ekim 1963 • AFIYON HALKEVİ TARAFINDAN YAYINLANIR. • Cilt:1 Sayı:1

TAŞPINAR
HALEVİ MERKEZİ
AFYON

*

YIL : I Cilt : I
SAYI : I

AĞUSTOS - 1963
Fiatı : 100 kuruş.

*

İDARE YERİ :
ORDU BULVARI
No. 19
AFYON

*

Sahibi ve Sorumlusu
AFYON HALKEVİ
ADINA:
HALKEVİ BAŞKANI

HÜSEYİN
ŞEN
ŞAŞTIMOĞLU

*

DİZİLDİĞİ ve
BASILDIĞI YER :
İkiz Matbaası — AFYON

BU SAYIDA :

Büyük Zafer

Halkevlerinin Kurucusu Atatürk

Taşpınar için

Semâ

Taşpınar'dan Tayyar Toprak'a

Kocatepe Türküsü

Bahtım! Bahtım!

Çaba

Taşpınar

Yunus'un Şathiyyat ve Muammaları

Zafer Haftası

Taşpınar Çıkarken

Halkevinin Önemi

Taşpınar Çıkarken

Halkevleri Tüzüğü

ATATÜK

* * *

H. Şen Şaşımoğlu

Yılmaz Çınar

* * *

Mahir Türkkan

Haydar Özdemir

Recep Yaşıyacak

Süleyman Çalışkan

Mahir Türkkan

Dr. M. Sadettin Aygen

H. Hamdi Aydın

L. Bozkurt Sepin

Yusuf Çağman

* * *

*

TAŞPINAR

Cilt : I

Sayı : I

Her ayın Sonunda çıkar.

İdare yeri : Afyon Halkevi

Ağustos / 1963

Halkevlerinin Kurucusu

HALKEVLERİNİN KURUCUSU ATATÜRK

Halkevlerini Atatürk kurmuştu. Türk Tarih Kurumu, Türk Dil Kurumu gibi Ulusal Kültüre hizmet amacıyla kurulan bir kurumdur halkevleride. İmparatorluk devrinin karışık yönetimi, karışık dili, karışık yaşayışı üzerine kurulan Yeni Türkiye Cumhuriyetinde, çağdaş insan yaşayışına uygun seviyede bir yaşama ortamına ulusca ulaşmamız gereği kendini apaçık hissettiriyordu. Bu kaçınılmaz durumu bir an olsun gözden uzak tutmayan Atatürk; Türk toplumunun çağdaş insan yaşayışına ayak uydurmasının en verimli yolunu kitle eğitiminde buldu. Yeni Türkiye Cumhuriyetinin tarih sahnesine çıkışının her safhasında uyguladığı, günümüze kadar benzerleri görülmeyen düşünce ve metotları arasında aynı değeri taşıyan O'nun kitle eğitimi metodu ve uygulanması yer almaktadır.

Bu metodla pek kısa zamanda başarıya ulaştırılan devrimler, Türk toplumunda istenilen değişikliği meydana getirmiş, çağdaş insan yaşayışı Türk toplumunun hayatına karışmıştır. Bugün bile Türk toplumu olarak Yurd dışında gördüğümüz itibarın kaynaklarının başında bu husus gelmektedir. Çağdaş insan yaşayışına ayak uydurmak amacını güden devrimlerin, halka, toplumun her kademesine yayılması amacıyla da halkevleri kurulmuştur. Üstelik halk evleri çalışmalarında yalnız devrimlerin halka yayılması ile yetinilmemiş; halkındili, edebiyatı, sporu, eğlencesi, gelenekleri, sanatı, yaşayışı ile birlikte ulusal değerlere sahip olarak insanlık ailesi içinde onurlu yerini alması amaç edinilmiştir. Atatürk'ün halk evlerini kurmasındaki asıl amacını bu yönde aramak ve bu yönde çalışmak olduğu halkevlerinin yeniden hizmete girdiği bu günlerde daha iyi anlaşılmaktadır.

TAŞPINAR İÇİN

Hüseyin Şen Şaşımoğlu

Taşpınar yeniden yayın hayatına giriyor. Taşpınar ilk defa 1931 yılında Afyon halkevinin organı olarak yayın hayatına girmişti. Eski Taşpınar'cıların ifade ettiklerine göre halkevinin yayın organına Taşpınar adı rahmetli Ali Çetinkaya tarafından verilmiş. Taşpınar 1949 Şubatına kadar yayınlanmış, 1949 Şubatında Ali Çetinkaya'nın hayatından damlaların doldurduğu 160. sayısı ile yayın hayatı sona ermiş.

Taşpınar çeşmesi akıp dururken, Taşpınar dergisi kapalı kalmazdı. Taşpınar'ın yayın hayatına bir an önce dönmesini özleyen insanların sayısı pek çoktu. Taşpınar'ı çıkarmaya karar varırken eski itibarını yeniden kazandırmak, başlıca düşüncemiz oldu. Bu noktada ve diğer hususlarda dayanağımız, güvenimiz eski ve yeni Taşpınar'cıların olacağına inandık, bu güven ve inanla işe başladık. Eski, yeni biz hepsini hizmete çağırıyoruz. Emek verdikleri Taşpınar'ı günümüzün zengin dekorları ile daha bir güzel çehreye kavuşturursunlar. Hoş. Biz çağırmasak bile onlar içleri rahat, karşıdan bakabilecekler mi sanki. Bu eser kendilerininidir. Verdikleri emeklerin ardından bakamıyacıkları, eserlerinin emeklerine uygun seviyede olması, günden güne güzelleşmesi için yorulmayı akıllarına getirmeyeceklerine olan güvenimiz tamdır. Taşpınar önce ilk yatanların, sonra Taşpınar'a yakınlık duyan, sıcaklık duyan herkesindir.

Taşpınar'a emek verenler Taşpınar'da yayınlanacak yazıların çetnisini bizden iyi bilirler. Biz, yeni ülkücü kuşağa bu yönde ışık tutması amacıyla tüzüğümüzün ilgili kısımlarını yayınlamayı uygun bulduk. Tüzük amaçlarının her kademedeki halka yayılması gereği elbette göz önünde tutulacaktır. Bu işi yaparken kullanılacak dil muhakkak ki önemli Taşpınar'da yayınlanması istenilen yazıların tüzük amaçlarına uygun olması yanı sıra, yazıların sade, basit bir ifadede olması, eski dilin ağır kelimelerinin yer almaması,

teknik terimlerin herkesin anlacağı sözcüklerle ifade edilmesi, anlaşılması yönünden şüphe yok faydalı olur. Bu surerle yazarın isteği geniş ölçüde yerine geldiği gibi halkevinin amaçlarına da uygun olur.

Taşpınar'ın yayın hayatında, yurt ölçüsünde yenilikler getirmesi bizim samimi dileğimizdir. Bu yolda bizden istenen her fedakârlığa seve seve katlanacağız. Yeter ki bizden hizmet istensin. Bizim Taşpınar'ı yayınlarken üzerinde durduğumuz hususlardan biridir bu.

Bizi üzen bir nokta var.: Yurt ölçüsünde bir yönetim derdimiz var. Bir kalkınma derdimiz var. Bir Çağdaş Uygarlık Ülkümüz var. Bunlar temel sorunlarımız bizim... Bunlar aramızda söz konusu olduğu zaman toplumumuzu gerilikle, cahillikle suçluyoruz. Bu toplumla demokrasi, kalkınma, uygarlık gibi sorunlarımızın başarıya ulaştırılamayacağını yeminlerle söylüyoruz. Hele batı ülkelerini görüp, oralarda yaşamış olanlarımız toplumumuzu pek geri buluyorlar, bir çeşit ürküntü duyuyorlar. Toplumumuzun batı toplumlarından geri olduğu doğru. Bu doğru oluş kadar doğru olan bir husus var: bu topluma iyi bir hayat için ne verdiğimiz sorusu. Toplumumuzun düşük olan yaşama seviyesini biraz olsun yükseltmek için neler yapmayı düşündük? Kendimizden neler verebildik?

Kendi küçük imkânlarımızı başkalarının küçük imkânlarıyla birleştirirsek her halde bir güç kazanmış oluruz. Kazandığımız bu güçle daha büyük işler yapabiliriz.

Rahmetli Mahmut Esad Bozkurt, Atatürk ihtilâli adlı eserine batı düşünürlerinden birinin: Sadece okuyan ve yazan korkak aydınlar topluma yararlı olamaz, sözünü almış. Şundan anlaşılan, yurtsever, ulussever olmak için sadece okumak ve yazmak yeter hüner değil. Topluma yararlı hizmetlerde bulunmak gerekiyor. Bizim, okuyan yazan ve bunları uygulayan kişilere ihtiyacımız var.

Hizmeti yerine getirirken ne verdiki yerine ne verdim ki düşüncesinin hakim olmasının gereğine inanmamız icabediyor. Bu düşünce ile daha çok hizmet götürmek imkânına kavuşmamız mümkün. Taşpınar, toplumumuzu içinde bulunduğu beğenilmeyen durumdan kurtarma çalışmalarına, yardımcı olmak isteğiyle huzurunuzda. Taşpınar'da köyden - kentten, fakirden - zenginden, esnaftan - me-

SEMÂ

Kaldır başını semâya,
O semâ ki bazan cömert;
Bazan kapalı
Yaz hissettiklerini duyduklarını

Doğrudan aksetsin düşündüklerin;
Meçhule koşan yolcu.
Değişen âlemdir bu;
Şu bulutlar ki gönül gibi;
Mor, turuncu, pembe, sarı,
Anlatabilirsen ruhundaki fırtınaları.

Ruhun gibi akar bu semâ,
İstedğin her duygu onda gizlidir;
Koş o ruhla yarına,
Söyle! Söyle hepsi tamam;
Cömerttir bu semâ vesselâm.

Yılmaz ÇINAR

murdan sözün kısası yaşayan her insandan, insan hayatından, yaşayışından birşeyler alacak. Hayatın var olduğu her yerden açık oturumlar, repörtajlar, incelemeler yayınlayacak.

Bu düşünceler esas olmak üzere gireceğimiz işbirliği sayesinde gerek halkevinde gerek Taşpınar'daki çalışmalarımızla toplumumuza her alanda faydalı olacağımıza olan inancımız kuvvetli. İçinde hizmet isteği bulunan herkesi birlikte çalışmaya, beğenmediğimiz yaşayışımızı düzeltmeye çağırıyoruz. Hizmetin azı, çoğu olmaz. Azda hizmet çokda. Önemli olan hizmet isteğidir. Düşüncelerinden, enerjisinden toplumumuzun yararlanacağı nice hünerli kişilerimiz olduğu bir gerçek.

Bu ilk sayımızın hazırlanışı tatile rasladı. Zafer Haftasını Taşpınar'la kutlamayı istedik Atatürk'ün büyük zaferi anlatan sözlerine bu sayımızda gerekli yeri verebilmek için bazı yazılarımızı yayınlamadık. Bu sayının aynı zamanda fikirlerde birliği sağlamayı amaç edinen bir sayı olmasını faydalı bulduk. Taşpınar'ın gelecek sayılarını sizlerle beraber daha güzel, daha olgun yayınlayabilirsek ne mutlu.

Büyük Zafer Üzerine

**Atatürk'ün 4 - Ekim - 1922 de
T. B. M. M. de yaptığı kanuşmadan:**

*«Arkadaşlar! Tebrik etmek bah-
tiyarlığına erdiğim bu zaferi ko-
laylıkla açıklamak kabil değildir.
Bunu anlamak; bugün değil,
belki yarın, tarih sayfalarında
enine boyuna araştırdıktan sonra
mümkün olacaktır...»*

26 Ağustos günündeki taarruz hareketlerini kolaylıkla kavramanız için, ar-
zu ederseniz, o tarihdeki düşman ordusunun durumunu bir kaç kelime
ile ifade edeyim.

Dört ilâ beş fırkadan ibâret Yunan kuvveti Afyonkarahisar'ında bulunuyordu. Afyonkarahisar'ının doğusunda ve güneyinde olmak üzere aşağı yukarı 90-100 kilo-
metrelik bir çizgi üzerinde istihkâmlar yapılmıştı. Fakat bu istihkâmlar, efendiler, basit ve âdi siperler değildi. Yunanlılar, bir yıl durmadan askerleri ve halkı kullan-
mak suretiyle çalışmışlar ve tekniğin bütün vasıtalarını orada uygulamışlardı. Yahut bu cephe çizgisini değil, birçok kuvvetli dayanak noktalarını ve derinliğine istikâm-
ları, savunma siperlerini içine alıyordu. Yani bu mevzi tam anlamı ile son zamanın bir kalesi denilebilecek bir haldeydi. Bundan başka düşmanın üç tûmenden kurulu
bir kuvveti de Eskişehir'de ve Seyitgazi'de bulunuyordu. Eskişehir ve Seyitgazi'nin kuzeyi, doğusu ve güneyi de tıpkı Afyonkaahisar'ında olduğu gibi aynı araçlarla, ay-
nı techizatla müstahkem bir hâle getirilmiş bulunuyordu. Bu iki grubun arasında da şömendöferle ve yaya olarak hızla ve kolaylıkla her tarafa gidebilecek durumda,
düşmanın, Döker'de de üç tûmenden kurulu bir kuvveti vardı. Hulâsa düşman asıl ordusu kanatlarını iki kaleye dayamış, orta yerinde kuvvetli bir yedek gruba malik,
bir küme hâlindeydi. Bu kümenin uzak kanatlarına da bakmak istersek, Gemlik ve İznik gölü dolaylarında da düşmanın iki tûmene yakın bir kuvveti vardı. Eğer gü-

neye bakacak olursak, Afyonkarahisar'ından sonra, bütün Menderes boyunca, denize kadar düşmanın, ikinci tûmeni de içine almak üzere birçok müstakil alayları ve sü-
vari kıt'aları vardı.

Biliyorsunuz ki, efendiler, Batı Cephesi denildiği zaman orada bizim iki or-
dumuz vardı. Orada bizim daha başka kuvvetlerimiz de vardı. Bundan Birinci Ordu, Afyonkarahisar'ının doğusunda Akarçaydan batıya doğru Dumlupınar arasında bulu-
nan düşman mevzileri karşısında birikecekti. Burada takviye edilmiş olan bu ordumuz, düşmanı yenerek kuzeye atmak görevini aldı.

Bu Akarçaydan kuzeye doğru Porsuk vardır, biliyorsunuz, işte onun kuzeyinde Sakarya bölümü vardır, oraya kadar olan cephede İkinci Ordumuz düşmana taarruz edecekti. Düşmanın Eskişehir'de bulunan üç tûmeni ve Afyonkarahisar doğusunda bulunan iki tûmen ki, hepsi sekiz tûmeni kendi karşısında bağlayıp tutacaktı. Kocaeli bölgesinde bulunan kuvvetlerimiz de karşısında bulunan düşman kuvvetlerin güneye inmesine engel olacaktı. Menderes bölgesinde biri süvari olmak üzere kuvvetlerimiz vardı. Bunlar da güneyden kuzeye doğru önündeki düşmana taarruz edecek ve o kuvvetlerin kesin sonuç yerine gelmesine engel olacak ve aynı zamanda düşmanın İzmir'le olan ulaştırma bağlarını kesecekti.

İşte bu esas noktalar üzerine bütün tedbirler ve tertipler yapılmış ve hazırlık bitirilmiş olduğu halde 26 Ağustos günü taarruz başlamıştır. Bu hareketleri ya-
kindan sevk ve idare etmek gerekli olduğundan, Başkumandanlık, Genel Kurmay Başkanlığı ve Batı Cephesi Kumandanlığı, 26 Ağustos günü şafakla birlikte Birinci Ordunun tarassut noktası olan Kocatepe'de hazırıldılar. Kocatepe, bilenlerce malûm-
dur ki ve harita okuyanlarca anlaşılabilir ki, düşmanın güney cephesine ve güney cephesindeki önemli noktalara o kadar yakındır ki, mevzileri gözden geçirmek ve ha-
reketleri sevk ve idare etmek için hattâ dürbün kullanılmasına bile ihtiyaç yoktur.

Birinci Ordu, Akarçaydan Dumlupınara kadar olan bütün düşman mevzile-
rine taarruz edecekti. Süvari kolordumuz bu taarruz grubunun sol kanadında bu-
lunduğu aralıktan içeri girecek ve düşman ordusunun arkasında çalışacaktı.

Gerçi ordularla bütün cephe üzerinde taarruz olunacaktı. Fakat ilk anda şu mühim noktalar düşünüldü: Afyonkarahisar'ın batısında Kaleciksisvrisi vardır ve onun kuzeyinde 1310 rakımlı Erkmntepesi vardır. Bu mevziler gayet önemlidir, ondan başka bütün mevzilerin kilidi yerinde olan ikinci bir önemli yer daha vardır ki, Tınastepe adı veriliyor. Bu, Kaleciksisvrisi'nin 12 kilometre kadar batısındadır ve bu sıradağların en önemli bir noktasıdır. Burasını düşürmek istiyorduk. Bir de bu iki grubun arasında bir tepe vardır ki. Belentepe deniliyor. Afyonkarahisar güneyindeki düşmanın aslı mevzileri başlıca bu noktalara dayanıyordu. Bundan dolayı bütün top-
cularımız ve ağır topcularımız bu üç noktayı ateş altına alabilecek mevzilere konmuştur.

Arkadaşlar!

Topçularımız bu mevzilere gece geldiler ve karanlık içinde mevzi aldılar ve şafakla birlikte bütün dünyanın gözleri açıldığı zaman ateşe başladılar. Tam bir takdir ve saygıyla bunu zikretmek isterim ki, topçularımızın o gün göstermiş olduğu meharret ve ustalık, bütün dünya topçuları için örnek olacak değerliydi. Askerlik hayatımda bu kadar mükemmel bir topçu ve bu kadar mükemmel idare edilmiş bir topçu ateşi çok az gördüm.

Topçularımız saat 4.30 da ateşe başladılar. Topçulukta ateş etmek için önce ateş düzenlendiğini bilirsiniz. Yarım saat içinde bütün bu cephe üstünde atışlar düzenlenmiş ve saat 5 de, yani yarım saat sonra, bu saydığım noktalar üzerine şiddetle tesir atışlarına başlanmıştı. Bu mevziler çok, çok tahkimliydi. Bu mevzilerin savunma gücüne en son olarak araştıran bir İngiliz kurmayının verdiği raporda, eğer Türkler bu siperleri 4-5 ayda işgal ederlerse, bir günde düşürdüklerini iddia edebilirler. Fakat Türklerle bu siperleri düşürmek için 3-4 ay değil, bir gün de değil, yalnız bir saat yetmişti. Saat 6 da Tınaztepe'ye hücum durumunda, hücum uzaklığına erişmiş olan piyadelerimiz, önündeki tel örgülerini kesmeğe ve kaldırmağa lüzum görmeyerek, ayaklarını kaldırdılar ve telörgüsünden aşarak atladılar ve orada bulunan Yunan erlerini süngüleri ile baştanbaşa tepeledikten sonra Tınastepeyi işgal ettiler. Ve ben bu manzarayı seyrederken bir soruya cevap vermek zamanının geldiğini hatırladım. «Bu telörgüsünü nasıl geçebilirsiniz?» diyorlardı. Oradakilerine dedim ki: «İşte böyle ayaklarını kaldırırılar ve geçerler.»

Bundan sonra, efendiler, saat 9 da Belentepe düştü. Ve ardından Kalecik-sivrisi düştü. Fakat bunun daha kuzeyinde 1310 rakımlı Erkmentepesi hâlâ dayanıyordu. Bunun sebebini açıklayayım:

Biz ağır topçularımızı mevzilere getirebilmek için yollar yapmağa mecbur olmuştuk. Bu bölgeyi bilenlerce açıktır ki, bunları tekerlekli vasıtaların hareketlerine uygun değildir, yol yoktur. Bundan dolayı daha ilerilere doğru yol yapabilmek için mutlaka düşmanla çarpışmak gerekiyordu. Son 1310 rakımlı tepe topçu ateşimizin tesirinden uzaktı. Oralardan tekerlek geçmediği için taarruzlarımız yalnız cebel topları ile himaye edilmek zorundaydı. Onun için bize karşı dayandı. Bu nokta o kadar çok önemlidir ki: Düşman bütün gücüyle ve bütün vasıtaları ile orasını elde tutmağa çalışıyordu. Tınastepedeki önemli mevzilerin batısında taarruz eden kıt'alarımız da, bazı önemli siperlere girmişlerdi.

Bu taarruz gününde, en son kanatta bir tümenimiz (57. tümen), taarruzlarını yöneltirken, kuvvetlerini biraz birbirinden uzakça bulundurmıştu. Bundan dolayı düşman üzerinde tesirli bir baskı yapamıyordu. O tümenin kumandanı Reşat Bey adında bir kimseydi. Bu zatı çok eskiden tanıyorum. Muşta beraber savaştık. Suriyede çok savaşlar gördük. Çok değerli bir askerd. Bana çok sevgisi ve güveni vardı. Telefonla

sordum: «Niçin hedefinize varmadınız?» dedim. Dedi ki: «Yarım saat sonra bu hedeflere varacağız.» Halbuki, yarım saatte bu hedefler elde edilememişti. Tekrar sorduğum zaman, telefonla Reşat Beyin son bir veda yazısını okudular, orada diyordu ki: «Yarım saat içinde, size, o mevzileri almak için söz verdiğim halde sözümü yapamamış olduğumdan dolayı yaşayamam.»

Bu örneği Reşat Beyin o hareketini öğmek için söylemiyorum. Böyle bir davranış, öyle bir hareket, bizce kabul edilmeğe lâyık değildir. Yalnız ordumuzda subayların, kumandanların kendilerine verilen görevleri yerine getirmede gösterdikleri atılganlığı ve namus duygusunu göstermek isterim. Gerçekten ordumuzdaki subaylar ve kumanda hey'eti, birbirlerine karşı böyle bir sevgi ile saygı ve güvenle bağlıdır. Üslerinden aldıkları emirleri bir namus gereği sayarak yerine getirirler.

Efendiler.

Düşman yakın takviye kıt'alarını ön siperlere soktu. Balmahmut üzerinden ve Afyon'dan dahi bir takım takviye kıt'aları getirtti. Ayrıca otomobillerle çekilir. toplar getirdi. Bizim elimize geçen noktaları tekrar elde etmek için karşı taarruza geçti. Tınaztepe'nin batısında elde edilmiş olan mevzilerin hemen hepsi düşman tarafından geriye alındı. Ve Tınaztepe üzerine yönelttiği taarruzlar, başlangıçta askerlerimizin çok fazla dayanması ve bilhassa Belentepe'ye giren kuvvetlerimizin yandan, piyade ve topçu ateşleri sayesinde, bir an için durdurulabildi. Fakat düşman yeniden takviye kıt'aları aldı. Akşam üzeri Tınaztepe'de düşman eline geçti ve 1310 rakımlı tepe dayandı. Aynı zamanda düşman, Kalecik-sivrisi ile akarçay, Afyon güneyinde, bir karşı taarruz hazırlığına kalkıştı sanılabildi. Gerçekten orada bir takım kuvvetler topladı ve bütün cephe üzerinde, ışıklar taraflarında gayet kesif bir topçu hazırlığına başladı. Düşmanın böyle bir hareketi çok mâkul ve çok muhtemeldi. O kadar muhtemel idi ki, biz hareketlere başlamadan önce, düşmanın, bizim üzerimizde en tesirli bir hareketi olmak üzere bunu kabul etmiştik.

Gerçekten düşman, böyle Karahisar'dan Akşehir istikametine doğru yapılacak bir taarruzda başarı kazandığı takdirde aslı kuvvetlerimiz batıda kalmış ve diğer kuvvetler de ayrılmış olabiliyordu. Düşmanın bu kadar çok önemli olan teşebbüsünü daha önceden düşünmüş olduğumuzdan, bu hareket

lerini başarısızlığa uğratmak için, gereken her türlü tedbirler de alınmıştı. Onun için bu düşman teşebbüsü bizi ürkütmedi. Bu cephe üzerine ve bütün cephe üzerine askerlerimizin yönettikleri şiddetli ve kahramanca taarruzları düşmanı da harekete girişmekten alıkoymuştu, böylece hiçbir şey yapmağa cesaret edemedi.

Düşman Tınaztepe'ye hâkim olduktan sonra orada bulunduğu kuvvetlerden bir alay—ki adını saygı ve takdirle anmak istiyorum, 57. alaydır—ateş kullanmağa lüzum görmeden, süngü takarak düşman cephesine girdi. Bunun sonucu olarak gece Tınaztepe, çok derin ve muhkem bulunan Tınaztepe, baştan sona kadar elimize geçti. 26 Ağustos akşamına kadar bu cephe üzerinde cereyan eden olaylar bundan ibrettir. Yani Akarçaydan Tınaztepe'ye kadar uzayan mevziler üzerinde Kaleciksisvrisi, Belentepe ve Tınaztepe elimize geçmişti.

Oradan sonraki mevzilere kuvvetlerimiz dahil olmamışlardı. Bunun batısında faaliyet gösterecek olan süvari kolordumuz Afyon'un batısında Çayhisar'a kadar geldi. Daha ileriye çok kuvvet geçirmek için zaman henüz kendilerine uygun gelmiyordu. Fakat süvari kıt'alarımızın burada görünmesi düşmanın dikkat nazarını çekti. Düşman buna karşı Ayvalı Kırka hattının kuzeyinden güneye doğru, batıya yönelmiş bir cephe almağa mecbur oldu. Harita üzerinde durum gözden geçirildiği zaman, kolaylıkla görülür ki bu durum düşmanın çevrilişinin başlangıcıdır. Düşman doğuya ve güneye kıvrılıp yöneldiği gibi, İzmir'e karşı, batıya da bir cephe almağa mecbur edilmişti. Bu durumda düşman kendikendini bir kale içerisine koymuştur.

Diğer cephelerde, Afyon'un doğusundaki düşman mevzilerine de kuvvetlerimiz taarruz etmiştir ve orada bulunan düşman kuvvetlerini, güneye gelip yardım etmekten menetmeğe muvaffak olmuştur. Onun daha kuzeyinde düşman için çok önemli olan Kazuçuran adında kuvvetli bir müstahkem mevzii vardı.

«Süvarilerimizin gösterdiği kahramanlıklar tasavvurun çok üstündedir ve tasviri kaabil değildir... Henüz savaşa girmemiş taze düşman tümenlerini görür görmez süvarile-

rimiz dayanmıyorlardı. Onları durdurmaya imkân yoktu. Derhal kılınçlarını çekiyorlar ve düşmanın içine dalıyorlardı!..

Oraya bizim bir tümenimiz taarruz etti ve aldı. Fakat düşman, bu noktaya çok önem verdiği için Kıt'alarını yeniden takviye etti. Mukabil taarruz yaptı ve bizim tümeni oradan attı. Aynı tümenimiz yeniden şiddetle taarruz ederek aynı mevzii bir daha zeptetti. Bunun daha kuzeyinde hareket eden bir süvari tümenimiz vardı. Buda Döğert taraflarına doğru yürüdü. Her önüne çıkan düşmana yürüdü. Ve bu sayede Döğert dolaylarında bulunan üç tümenlik yedek kuvveti yerinden kıpırdıyamadı. Bunun daha kuzeyinde Seyitgazi'ye yakın Husrev paşa bölgesi vardır. O bölgede bulunan düşman kuvvetlerine taarruz eden kuvvetlerimiz, aynı zamanda Eskişehir doğu cephesine taarruz eden kıt'alarımız, düşmanın üç tümenini yerinde durmağa zorlamıştır. Ve bu taarruz eden kuvvetlerimiz oradaki düşmana bakımla dörtte bir nisbetinde idi.

Kocaeli grubunda da taarruz başladı. Kıt'alarımız, verilen vazifeleri başarı ile yerine getiriyorlardı. Menderes dolaylarındaki bütün kıt'alar dahi verilen vazifeyi başarı ile yapıyorlardı. Orada bir süvari tümenimiz Uşak'ın batısına kadar ilerliyerek düşmanın geri ile olan bağlantılarını kesmeğe başlıyordu. İşte 26 Ağustos akşamı durum bu idi. Eğer araştırılacak olursa, bu sonuç, memnurluk vericidir. Ve gerçekten başkumandanlıkca da memnurluk verici görüldü... Çünkü kuzeyde ve Mendereste düşman kuvvetlerini, tam tasarladığımız gibi, bulunduğu yerlerde tutabildik. Sonra Afyonkarahisar batısındaki çok tahkim edilmiş bir hattın en önemli dayanma noktalarından üç yer elimize geçti.

27 Ağustos için yapılacak yeni bir şey yoktu. Kıt'alar, önceden al-

miş oldukları hedeflere bir an önce ulaşmak için taarruzlarına devam edeceklerdi. Öyle de yapıldı. 27 Ağustos sabahı 1310 rakımlı tepeye karşı doğrudan doğruya Dördüncü Kolordu Kumandanı Kemalettin Paşanın huzuru ile gayet ustaca bir taarruz düzenledi ve bunun sonucu olmak üzere 1310 rakımlı Erkmen tepesi düşmandan alındı ve buradaki düşman yenilmiş ve perişan bir durumda kuzeye ve kuzeybatıya doğru atıldı. Bu suretle Kaleciksisivrisin'den Tınaztepe'ye kadar iki kilometrelik bir gedik açılmış bulunuyordu.

Düşman cephesi burada yarılmıştır. Sonra bu gedikten geçerek, düşmanı bırakmamak ve tekrar taarruz etmek üzere hareket olundu. Aynı zamanda başka düşman mevzilerine yöneltilen taarruzlar yenilendi ve sonunda artık düşman, müstahkem hatlarını koruyamaz hallere girdi. Gerçekten biraz sonra birbirini peşinden Tınaztepe'nin batısında bulunan mevziler de birer birer düşmeğe başladılar ve Kalaciksisivrisi cephesi de düştü. Gerek bu durumdan, gerek Afyonkarahisar'ın doğusuna yöneltilen taarruzların tesirinden, orada bulunan düşman tümenleri de mevzilerini bırakarak batıya ve batı kuzeye doğru çekilmeğe mecbur olmuşlardı. 27 Ağustos günü öğleden sonra, saat beşte, 8. tümenimiz Afyonkarahisar'ına girdi. Burada 20-22 kadar çeşitli cinsten top alınmıştır. Karahisar'da da belki, henüz kesin hesabı bitmemiş olan cephane, silâhlar ve başka malzeme ganimet olarak alınmıştır. Yalnız düşman Karahisar'da ve ondan sonra, her yerde yaptığı, gibi şehri derhal ateşledi. Kıtalarımızın çabuk yetişmesi sayesinde yangının genişlemesine meydan verilmedi ve yanan yerler de bastırıldı.

O gün düşmanın önemli kuvvtleri müstahkem mevkidен atıldı ve artık açık sahra savaşlarına mecbur edildi.

27 Ağustos akşamı durumu şöylece gözden geçirdik: düşmanın henüz Eskişehir grubu yerindeydi. Ve Döğer'deki yedek tümenleri henüz tamamen kullanılmamıştı. O halde burada yendiğimiz düşmanın kuvveti 4-5 tünden i barettili. Düşman sol kanadını Eskişehir'e dayandıracak. Onun güneyinde Döğer ve daha güneyde Selbaba sırtları, daha batıda Dumlupınar mevzilerine dayanacak. Daha sonra Toklusivrisi mevzileri vardır ki, düşman bu hat üzerine çekilen kuvvtleriyle savunmaya geçebildi. Zaten bu mevzilerde daha önce yapılmış ve hazırlanmış, telörgüleriyle desteklenmiş, hemen hemen Afyon doğusunda ve güneyindeki istihkâmlara benzer kuvvetli tahkimat vardı. Düşman için en uygun ve ihtimal dahilinde olan hareket bu olmalı idi.

Düşmanı bu yeni mevzilerinde yenmek için güneyde bulunan Birinci

Ordu, düşmanı sol kanadı ile kavriyarak İzmir gitmekten alıkoyacak şekilde taarruza devam edecekti. İkinci ordu, doğudan düşmanı kavriyarak, kuzeye, Kütahya üzerine gitmesine mâni olacak surette taarruz edecekti. Artık ileriye geçmiş olan sâvari kolordumuzda düşman kuvvetlerinin tam olarak arkasında faaliyet gösterecekti. O gece tasarladıklarımızı ertesi günü Hak'kın inâyeti ile ve tam olarak düşündüğümüz gibi noktası noktasına tatbik etmek müyesser oldu.

Birinci Ordu kıt'aları, kuzeye doğru hareketinde düşmana bir çok yerlerde tesadüf etti. Ve her rastladığı yerde çok kanlı savaşlar oldu. Meselâ: Balmahmut'un kuzeydoğusunda Köprülü vardır. Bir tümenimiz, orada düşmanın bir tümenini yakaladı. Gayet çabuk bir hareket neticesinde, düşman tümeni yenilerek bütün silâhları ve otomobillerle çekilir üç ağır topunu terke zorlandı ve perişan surette Cankuyusu yönünde kaçtı. Ondan sonra Balmahmut istasyonunda bir tümenimiz, düşmanın bir tümenini yakaladı, savaşarak yendi. Kuzeye attı. Ondan sonra Oğlanmezarı, Başkilise, Kumari çiftliği, Akşenir, Bakırcık Tazlar güney batısı ve Toklusivrisin'de düşmanla karşılaşıldı ve buralarda ciddi ve önemli savaşlar oldu. Bazı tümenlerin direnmelerine rağmen sonunda yenilerek kuzeye atıldılar, yalnız Toklusivrisin'de bulunan düşman direniyordu.

İkinci Ordu da, ve verilen cephede batıya doğru yürüyüşüne devam ediyor ve savaş temasları arıyordu.

Bütün bu savaşlar olurken, süvarilerimiz tamamen düşman kıt'alarının gerilerinde olmak üzere hareket ediyordu. Meselâ: Olucak'ta Başkilise'de bazan piyade gibi ateş savaşları yaptı fakat çok yerde kılıcını çekti ve dört nalla düşman safları arasına girdi.

«Süngülerimiz, düşmanın göğsüne girmiş ve mesele halledilmiş bulunuyordu. O sırada gece iniyor ve sanki karanlıklar, bu pek acıklı manzarayı dünya görüşünden saklamak için acele ediyordu...»

Arkadaşlar!

Süvarilerimizin burada gösterdikleri kahramanlıklar tasavvurun çok üs-

tündedir ve tasviri kabil değildir. Henüz savaşa girmemiş taze düşman tümenlerini görür görmez, süvarilerimiz, dayanamıyorlardı. Onları durdurmağa imkân yoktu, Derhâl kılınçlarını çekiyorlar ve düşmanın içine dalıyorlardı. Ve gerçekten, bu kahramanlık sayesinde batıya çekilmek istiyen düşman kıt'aları durmaya ve vaziyet almaya zorlandı. O sırada bir yandan piyadelerimiz ve topçularımız yetişti, düşmanı yeniden savaşa zorladı. 28 Ağustos günü, bu dediğim çeşitli savaşlarla geçti.

Bunun sonucunda 28 Ağustos akşamı durumu şöylece gözden geçirdik:

Artık düşmanın bu uygun mevzide savunmaktan çok arka yollardan saparak Dumlupınar mevziine gitmesi yahut oradan Uşak mevzilerini tutmak istemesi gerekir.

Arkadaşlar!

Barada düşmanın 4., 5., 9., 12., 13., 1., 7. tümenleri vardı. Yâni yedi tümeni vardı. Bu Meydan Savaşı sırasında yalnız birinci, yedinci tümenleri yenilmiş bir durumda Dumlupınar batısına geçebilmişlerdi. Diğer beş tümeni bu dediğim çemberin içerisinde kaldı.

Dumlupınar'a geçen bu iki tümen, henüz düşmanın batıda taze bir durumda bulunan ikinci tümeni ile birleşti ve bir kuvvet oldu.

Bundan dolayı artık yapılacak şey, düşmanın toplu kuvvetlerini İzmir'e çekilmekten, kuzeye ve başka bir yere gitmekten menetmek lâzımdı.. Bunun için verilen emre göre, Birinci Ordu artık tek mil kıtaları ile batıya yönelecek, düşmandan önce Dumlupınar mevzilerini tutacak ve batıya çekilmek isteyen düşmana taarruz edecekti. İkinci Ordu da yine, kuzeyden aynı düşmana taarruz etmek üzere ilerliyecek ve süvari tümenleri Murat Dağı ile Kütahya, Gediz şosesi bölgesine toplanacak, düşmanın kuzey batıya çekilmesine engel olmak görevine devam edecekti.

Döğer istikâmetinde çalışmakta olan süvari tümenimizden bahsetmiştim, O da Altıntaş'a getirildi. Diğer cephelerde, Eskişehir'de ve başka yerlerdeki bütün kıt'alar verilen görevleri yapmakta devam edeceklerdi. Yani, taarruzlarına devam ederek düşmanı oldukları yerlere bağliyacaktı.

29 Ağustosta Birinci Ordu, Olucak, Hamurköy, Çalköyü, Aslıhanlar üzerinden Dumlupınar'a gitmek istiyen beş düşman tümenine temas ettiği ve güneyden taarruza başladı. Dumlupınar doğusunda Kızılcaaköy'den Murat Dağları

üzerinde, Hasandede istikâmetine giden tümenimiz de düşmanın Aslıhanlar'a gelmiş olan iki tümenine rastladı ve derhal bu iki tümene taarruz etti. Böylece düşmanın Dumlupınar yolu kapatılmış oldu. İkinci Ordu da artık savaş temasına gelmişti. Ağustosunun 29. günü, bu hareketleri geliştirmekle geçti.

29 Ağustosta durum şöyle idi:

Artık düşmanın beş tümeni Dumlupınar'a gitmekten alıkonulmuştu. Kendisi için yalnız bir geri çekilme noktası kalmıştı, o da Murat Dağı kuzeyindeki Kızıltaş deresi idi. Bu derenin içinde sarp patikalar vardı. Hareketler müşküdü ve bunun karşısında süvari kolordumuz bulunuyordu. Böylece düşmanın beş tümeni artık tamamen çevrilmişti.

Ağustosun 30. günü bu çevirme hareketini kesin sonuçları ile tamamlamış olmak için savaşları yakından görmek ve sevk ve idâre etmek uygun görüldü. Bunun üzerine Genel Kurmay Başkanımız Paşa Hazretleri, kuzeye İkinci Ordu cihetine ve süvari kolordusu yanına gitti. Ben de aynı zamanda güneyde Birinci Ordu yanına gittim. Birinci Ordu karargâhında durumu gerekenlere açıkladım ve bütün kıtaları taarruza teşvik ettim. Oradan da Dördüncü Kolordu Kumandanının yanına gittim. Durum o kadar ilgi çekici idi ki daha ileriye kadar gitmekten kendimi alıkoyamadım.

Çalköyü yakınında bir yere gittim. Burası düşmanın mevzi almak üzere bulunduğu bir yerdı. Oradan gördüklerime göre: Uşak'a dönen düşman kuvvetleri doğrudan doğruya Yunan Başkumandanı Trikopis'in emri altında o larak Çalköy batısında Aydemir—Adetepe—Ağaçköy mevkillerinden kurulu bir daire halinde idi Arkasını da Kızıltaş deresine vermişti. Birinci Ordu kıtaları da, bu daireyi doğudan ve batıdan sarmış bulunuyordu. İkinci Ordu kuzeyden Çalköyü, Kırkpınar ve onun daha batısından sarmış bulunuyordu. Süvarilerimiz de oradan bu çevirme hareketini yapmış olan kıtalarla birlikte sıkıştırma hareketlerine geçmesi emrolundu. Artık hiç bir şeyden çekinmeğe lüzum kalmamıştı. Tekmil topçuların mümkün olduğu kadar yakından ve hattâ gerekirse açık mevzilerden ateş etmelerini emrettim. Ve gerçekten öğleden sonra bu düşman ateşten bir çember içine almıştı. Gözlerimle görüyordum ki düşman şaşkınlık alâmetleri gösteriyordu. Kuzeye, doğuya, batıya, güneye başvuruyorlardı. Her taraf ateşle kaplanmıştı. Aynı zamanda piyadelerimiz, ateşi bir yana koyarak süngülerini taktı ve biran önce düşman siperlerine girmek için saldırdılar.

Bu son durumdan ikiu uk saat sonra s ngulerimiz düşmanın g  s ne girmiş ve mesele halledilmiş bulunuyordu. O sırada gece iniyor ve sanki karanlıklar pek acıklı olan bu manzarayı dünyanın bakışlarından saklamak için acele ediyordu.

Gerçekten, arkadaşlar, bu savaş alanını ertesi günü gezdii im zaman teess rden kendimi alamadım. Bir asker için ve herhangi bir asker için bu durum keder vericidir. Fakat Tanrının bunlara bunu takdir etmiş olduğuna göre, burada, bu duruma girenler asker değildir. Bunlar herhalde c niler ve katillerdir.

Düşmanın beş t meni, tabii pek çok kayıplara uğradıktan sonra, geriye kalanları teslim olma a can attılar. Teslim alma işleri birkaç gün sürdü. Sonunda şuraya buraya baş vurup kurtulmak imk naları bulamıyan Başkumandan Trikopis de, yanındaki k    artıkları ile teslim olacak adam arıyordu. Teşad fen oralarda bir istihk m te menimiz vardı. Ona haber göndermiş. « Te men Efendi buyursun » demiş. O da derhal atına binmiş, birkaç erle birlikte de reye inmiş, orada saf halinde bekleyen ordu kalıntısını görmüştür. Bunlar derhal generalleri subayları ve erleri ile birlikte subayımızı sel mladılar ve teslim oldular.

Bu Anadolu zaferi tarih sayfalarında, bir millet tarafından tamamen benimsenen bir düşüncenin ne kadar kudretli ve ne kadar can vericidir bir gücü olduğunun en güzel bir  rne i olarak kalacaktır. Önümüze dikilen bütün engelleri birer birer yıkıp aştıktan sonra bu gün artık Misakı Milli'nin çizdiği sınırlar içinde mes'ut, refah içinde ve  zg r yaşamak için her ne gerekirse hepsini elde edeceğiz. Düşman elleriyle vir n olmuş ve milletimiz tarafından her köşesini kurtarmak için seve seve can verilmiş ve çocuklarımızın kanlarıyla sulanmış olan yurdumuzun ufkunda artık barışın tatlı güneşi gecikmiyecektir.

Milletimiz, tek bir adam gibi, gösterdiği sarsılmaz birlik ve gayret sayesinde bu başarıyı elde etmiştir. Milletimizin barış işlerinde de aynı  alışkanlık ve gayret ve birliği göstererek bu zaferi tamamlayaca ına hiç şüphem yoktur. Bu zafer bize bir imkân ba ışlıyor. Biz bu imk nı, memleketimizin, milletimizin aydın mesut ve refahlı geleceği için kullanacağız.

TAşPINAR'DAN

TAYYAR

TOPRAK'A

Kara bulutlar sıyrılmış masmavi gökyüzü görünmüş 27 Mayıs Ak devrimi olmuştu. Ak devrim üzerinden tam iki ay geçmişti ki 27 Temmuzda Tayyar Toprak devrimci bir ruhla Afyon ilinde Vali muavinli i görevine başlamıştı. Devrimin va'isi Ethem Boysan ile Afyon'un problemlerini yüklenmiş Devrim Bürosu Başkanlığı, Türk Kültür Derneği Afyon şubesi Başkanlığı, Belediye Reis Vekilliği gibi    g c l  işi de omuzlamıştı. Tam    sene 4 günlük dürüst ve şerefli bir idare hayatı ile tüm Afyon'luların gönüllerini kazanmasını bildi.

Sabır, tolerans, efendilik, tevazu gibi değer hükümleri ile yüklü olan Tayyar Toprak yapıcı ve olumlu nitelikteki çalışmalarıyla yadır-ganan, korkulan idarecili in - fobi - çemberini kırdı, davranışları köy ve kentli vatandaşları sevindirdi.

Afyon ilinde anayasanın evet oyu almasında Devrim Bürosu Başkanı olarak Tayyar Toprak'ın çalışmaları    lmeye değer.

Hele Türk Kültür Derneği Başkanlığındaki yenilmek, bıkmak, yorulmak bilmiyen sağduyusu ile kuruculara beklenen ve umulanın üstünde öncü oldu.

Yurdumuzda sağ duyunun er geç kara düşünceye galebe çalacağına inanır, sık sık İnönü'nün «Namuslu kişiler en az namussuzlar kadar cesur olmazsa o milletin istikbâlinden şüphe edilir» sözünü tekrarlardı.

Kamu görevini eksiksiz yapan Tayyar Toprak'ı görevi dışında kulüp ve lokal köşelerinde Biriç, poker vs. oyun masaları başında gören olmamıştır. O dalma Afyon'un sosyal hayatını canlandırmakta çaba sarfetmiş, fırsatları kaçırmamış, açık oturumlar, tiyatrolar, temsil, anma günleri, hele Afyon folklorünün canlanmasında Afyon'lu aydınlarımızdan daha çok çırpınmıştır.

O'nun en neş'eli olduğu zaman Sadi Yaver Ataman saz topluluğunun başarılı geçen iki gecesi idi. Uçkur peşkir havalarından, berbat orta oyunlarından toplumu kurtarmak, Türk'e has kültür ve harsımızın değerlerini gün ışığına çıkarmak ;Afyon'un ölü denebilecek gece hayatını canlandırmak sarsılmaz inancıydı.

Hele Türk Kültür derneğinin Halk evi Derneği adını alışı onu mutluluğun zirvesine çıkarmış, sevincinden gözleri yaşarmıştı.

Mardin ilimiz devrimci, dinamik ruhlu bir Vali muavini kazandı. Afyon Tayyar Toprak'ın bıraktığı boşluğu doldurabilme çabasında.

Mardin ilinde de Halkevici, devrimci bir kişinin olumlu, yapıcı çalışmalarını duydukça kıvanç duyacak, Mardindeki başarılarıyla bizde mutlu olacağız.

Kocatepe Türküsü

Mahir TÜRKKAN

Afyonun dik başına konmuş ezelden ulu taç

Nice arslan iline hür yatak olmuş bu yamaç

Bu yamaçlar kayalaşmış yüce tarih sesidir;

Bu yamaçlar Türkün âfakı saran öfkesidir

Kahramanlık tâ ezelden bize gök buyruğudur,

Bu yamaçlar zulme kalkmış katı Türk yumruğudur.

Vatanın uğruna düşmanla savaştık burada,

Kemalimin inaniyle atâlaştık burada.

Akdeniz ufkunu verdi hedef ancak (Atatürk)

Savaş aşkile köpürmüş sele döndü yine Türk.

Vatanın kıp kıp olmuştaki yanarken her yanı

Onun üstünde plân kurdu (Lozan kahramanı).

Ey zaferler anıtı, ey ulu dağlar yarışı

Ey büyük milletimin kükreyerek haykırışı:

Ey kudurmuş nice salgınlara dehşet salıcı,

Ey dumandan kına girmiş yüce Tanrı kılıcı.

Egemenlik ebedidir diye kazdık bu yerè,

Senin üstünden atladık o küheylan zafere.

Bu zaferler bize aît ne bir ilkidir nede son,

Kaç asır soara yarattık koca bir (Ergenekon)

Bu zaferler sıra dağlar gibi kat kat gidecek,

Nice yıllar şanını hep koca tarih yedecek.

Nice yıllar duracaksın şaha kalkmış yağız at,

Nice yıllar olacaksın bize milli Arafat.

Bahtım!.. Bahtım!..

Haydar ÖZDEMİR

Çağımızda yapılan tarihî araştırmaların verdiği sonuçlara göre yeryüzünün ilk cemiyetleri Matriyarkal (kadın'ın hakim olduğu) idiler. Buna paralel olarak Anadolu'da teşekkül eden ilk cemiyetlerin de Matriyarkal olduğu anlaşıyor. Zira Anadolu'nun en büyük ve en eski tanrısı bir dişi tanrıdır. Bu tanrının adı Frig dilinde „Kibele” idi.

Kibele, vahşi tabiatın ve insanların anasıydı. Bu tanrı daha sonra teşekkül eden Patriyarkal (Erkeğin hakim olduğu) cemiyetler zamanında da önemini kaybetmedi. Bu kerede erkek tanrıların anası olarak kutsal gördü. Bu yüzden yakın doğuda putperestlik devri boyunca hiçbir zaman üçüncü dereceye düşmedi. Ondan medet umanlar daima ona „büyük ana” diye yakarır-lardı...

Anadolu'da Kibele kültünün merkezi Pessinus (şimdiki Sivrihisar yakınında) şehriydi. Onun bu merkezdeki ilk sembolü de konik biçimli bir taşı. Romalılar, Kibele'nin bu ilk ve basit sembolünü Kartaca savaşları sırasında (M. Ö. III. yüzyıl) büyük bir törenle Anadoludan kaldırıp Romaya götürmüşlerdi. Bu olay Anadolu halkını fazla müteessir etmedi, zira Anadolu'nun her tarafında koni biçimli taşlar pek çoktu ve bunların herbiri Kibele'nin sem-

bolü olarak zaten ibadet mahalleri haline getirilmişti.

Tahminimize göre konik yapılı Afyon kalesi de önemli bir kült merkeziydi. Zira Kibele'nin bir vasfı da dağ tanrısı oluşuydu, ona ait ilk mabetler (Kült merkezleri) dağ başlarında kurulmuştu.

Afyon müzesinde vilayetin muhtelif yerlerinde bulunmuş birçok Kibele heykelciği yer almaktadır, ki bunlar da bize Afyon vilayetinin Anadolu içerisinde kuvvetli bir Kibele kült merkezi olduğunu ifade ediyor. Afyon'un İhsaniye kazasına bağlı Düğger köyü yakınında Emre gölü kenarındaki «Arslankaya» ile ona pek te uzak olmayan Leğen köyü yakınındaki «Kapıkaya» anıtları en eski Kibele ibadetgahlarıdır.

Kibele'nin kocası da Frigyalı Atis idi. Mitolojiye göre ünlü sinada (şuhut) mermerleri üzerinde görülen kırmızı ve mor benek desenler intihar eden Atis'in kan lekeleri olduğuna göre Kibele'nin sevgilisinin Afyon'lu olması icabeder. Sevgilisi Afyon'lu olan bir ilahenin de elbette o çağlarda en önemli kült merkezlerinden birisinin Afyon vilayeti olması lazımdır.

Gene mitolojiye göre Kibele'nin sevgilisi Atis her sene ilkbaharda dirilir, Kibele'ye kavuşur ve onu gebe bırakırdı. Atis'in dirilme mev-

siminin müjdecisi badem ağacının erken açan beyaz çiçekleriydi. Bu mevsimde kibele kültürüne mensup olanlar büyük şenlikler yaparlardı. Sevgilisine kavuşup gebe kalan ve sonunda her tarafa bereket saçan kibele adına yapılan bu ayinlerde çalınan müzik aletleri arasında def, dümbelek başta gelirdi. Bu arada aşka gelen delikanlılar erkeklik organlarını ilahe uğruna kurban ederlerdi, bu yüzden bu ayinler umumiyetle kaulı geçirdi.

Uzun asırlar bir Kibele kült merkeziydi diye iddia ettiğimiz bu günkü Afyon kalesi (Kaya kütesi) çevresinde cereyan eden ve yukarıda bahsettiğimiz Kibele şerefine yapılan ayinlerin izleri bu gün dahi farkında olmaksızın Afyon'da devam ettirilmektedir.

İlkbahar başlangıcından itibaren, hele Hidrellez (Altı Mayıs) günü sabahı gelin olma çağına girmiş Afyonlu kızlardan bazılarının kaleye çıkarak:

«Bahtım Bahtım. Evlenecek vaktim..» diye bağırırları ve bununda ayıp telakki edilmeyişi Kibele'ye (Büyük Ana) niyazdan başka ne olabilir?. O ki, o günlerde sevgilisine kavuşmuştur, mesuttur ve memnundur. İnsanlara dağıtacağı nimetlere gebedir. Elbette kendisine ibadet edenlere, yalvarıp yakaranlara şefkat gösterecektir. Kendisi gibi bu dişilerin de mesut olmalarını sağlayacaktır. İşte inanç bu idi ve istek buradan gelyordu.

Yine Hidrellez günü Afyon halkı ye-

disinden yetmişine kadar kaleye nazır arküstünde, Taşpınar ve Olucak çeşmeleri semtlerinde sabahtan akşama kadar fevkaladeden bir bahar bayramı yaparlardı. Bu arada tıpkı Kibele ayinlerinde olduğu gibi şarkılar söylenir, darbukalar (dümbelek) çalınır, kafalar çekilir. O gün çok kere kan da dökülür.

O gün için Hızır Aleyhisselam'ın geziye çıktığına ve her uğradığı yere bereket yağdırdığına inanılır. O Hızır Aleyhisselam ki, eski çağın bu mevsimde dirilip bereket tarıçesi Kibele'yi gebe bıraktığına inanılan kuvvetin mümessili mitolojik şahsiyet Atis'tir.

Yeryüzü (toprak) ilkbahar başlangıcında henüz bakiredir, Biraz sonra güneşin zoruyla hamile kalır ve ondan sonra da her taraftan hayat fışkırır. Afyonda güneşin top tağı ısınmaya zorlaması ise çok kere Hidrellezle başlar. Bundan sonra tabiat ve varlıklar döle yatar, ağaçlar çeşitli ve leziz meyvelerini büyültmeye koyulurlar. Yeşil buğday saplarının koltuklarından başaklar doğmaya başlar.

Kibele kültüründe olanların inançlarına göre insanlar için bütün bu nimetleri «Büyük Ana» doğurur ve dağdır.

İşte farkında olmaksızın özene bezene hazırlanıp katıldığımız Hidrellez bayramının menşei budur, kökten batıldır. Ama eğlenmek için sadece bir vesiledir kanısındayız..

ÇABA

Recep YAŞAYACAK

Bir kez daha döndük uygar illere yönümüzü. Masalarda harcanmış günlerimizin sonuna geldik. Mutluyuz şimdi. Yeni bir noktadayız zamanların susmuşluğundan sonra. Düşten güzel, düşünlerden gerçek bir nokta bu. İlimiz çapında yurt sorunlarına eğiliyoruz. Atılış kervanına elvan elvan katılma çabası sardı bizi.

“En kötü karar kararsızlıktan iyidir., derler. Doğruluğuna inanırım bu yargının. Şaşkınlık acı bir nen. Başlıyabilmek, işi bitirmektir. Başlama noktasının üstündeyiz inancındayım.

İlimiz Türkelin’de doğan yeni ortama seyircidir. Tüm uygar atılışların kısılcı çeviriyor onu. Komşu illerde fabrika bacaları göğü deliyor, öğretmen okulları yarına el atmak çabasında, ilimizde yok bunlar. Kadın erkeğiyle iş hayatında omuz omuza gelmek üzere. Afyon ortaçağ tozuntusu düşünlerin üstüne çıkamamış. İlkel tarımın en yaygın olduğu illerden biri. Çevresi ve içi kömür yataklarıyla dolu. En değerli gübre tezек yapıyor yakıt uğruna. Kooperatifleşme, imece gibi birlik davranışlarını görmek güç. İşsizlik ve geçim sıkıntısı alabildiğine.. Çarşıdaki kahvelerin sayısı işsizliğin en büyük tanığıdır. Eli boş insanların eğlendiği yerlerdir buralar.

Halkevlerinin yeniden açılmasını gönülden alkışlıyorum. Uyanmışlarla uyuyanların kucaklaştığı yerlerdi oralar. Uyanmışlar uyarma çabası içindeydiler. İlme ve memlekete çıkarlarını üstün tutanlar bu Ata armağanı kuruluşları yaşlı tarihin kucağına atıverdiler.

Gün geldi, Taşpınarın suyunu tıkıyanlar sosyal oluşun son noktasını aştılar, yok oldular. Bugünkü Taşpınar’ın daha güz, daha zinde damarlarla pırıl pırıl su vermesi en içten dileğimizdir.

Ak düşüncelerin verdiği çaba onu yeniden iş başına getirdi. Kutlu olsun hepimize. En büyük derdimiz çabasızlığımızdır. Uyuyan kişi gücünü iş durumuna getirebilirsek; ışımalara doğru coşkunca atılabiliriz. Kentlerden köylere doğru yeni bir bakış sezinliyorum. Bu iki varlık arasındaki uçurumu kapatan köprü kurulmuş bulunuyor. Gidecek yolculara en iyi yolculuklar. Ne mutlu onlara.

Son sözümü kendini köye adanmış bir köy ozanının iki mısraı ile bitiriyorum.

«Artık iki güneş birden doğmalı anlımıza;
Kaldırımlardan, konaklardan uçkun
Aydınlar katılmalı yalnızlığımıza»

TAŞPINAR

Süleyman ÇALIŞKAN

Yöremizi dolaşalım, yazarlarımızın yapıtlarına göz atalım, Ozanlarımızı dinliyelim.

«Ey pınar eşme pınar,
Derdimi deşme pınar
Yar buraya gelirse
Su ver, sevişme pınar»

Köyde, kentte çok kişinin anılarında Dumlupınar, Taşpınar, Certlipınar, Damlapınar, Karapınar, Çobanpınar isimleri yerleşmiştir.

Yiğit delikanlılarımız oyalı-yazmalı Fatma, Ayşe, Hatcâsını pınar başlarında görmüş, dünür olmuş; analar şehit olan oğullarına, gelinler erlerine yanık ağıtlarını pınar başlarında söylemiş, kocamışlar; oğul ve gelinlerini pınar başlarında öğmüş yada yermişlerdir.

Özellikle çiftinden, ekin tarlasından, mahkeme kapısından dönenler öküzünü, atını, eşiğini pınar oluğundan sulamış, çıkınındaki soğanla çökeleğine pınar suyunu katık etmiştir.

Hele çobanlarımız kekik yavşanla karınlarını doyuran sürülerini kavalı ile pınar başında suya salmıştır.

Varlıklılarımız pınar suyunu getirerek çeşme yaptırmış, yollarını onartmış, mermer kazıtlar kazıtmışlar. Dışinden gıysisinden kesip çeşme yaptırmada çaba sarfeden çok kişimiz vardır yurdu-muzda.

Yedisinden yetmişinedek halkımıza kucak açan, susak-susak çömçe-çömçe, suyunu içen gariplere umut, susuzluktan dilleri kuruyanlara oh!.. dedirten pınarlar.

41 sene önceki özgürlük savaşında çömçe-çömçe, susak-susak suyunu mehmecikler yine oh!.. çakarak içtiler, yaralarının kanlarını yudular senin başında.

26 Ağustos 1922 Ata’nın Kocatepe’ye tırmanışı. Topsesleri çınlattı kulakları, Allah... Allah... sesleriyle doldu sema!.. Afyon kurtuldu 27 Ağustos da 30 Ağustos 1922, kan-barut kokusu.. Dumlupınarda içildi kana kana özgürlük suyu.

Başkumandan Atânın gür sesi: «Ordular ilk hedefiniz Akdenizdir ileri!.. Pınarlar ırmak oldu, döküldü 9 Eylülde Akdenize..»

Bundan sonra asıl savaş -karabilisizlikle- başladı Anadolu'da. Kara Okul ak okula, saltanat Cumhuriyete verdi yerini. Halk içinde, halka göre açtı Ata halkevlerini...

Taşpınar adını vermişti Afyon Halkevi çıkardığı derginin adına.. çölleşen kafaları vahaya çeviren, pınarlar gibi aranan, su içercesine okunan dergi oldun yıllarca

«Taşpınar» adlı dergimiz!... Ali Çetinkaya vermiş bu adı sana şarıl şarıl akardın Taşpınarım. Başında sohbet ederdi ozanların. Kınama bizi!.. sam yeli esti on yıl yurdumuzda. Kaynağına cıva döktüler kestiler suyunu senden su içenlere ne adlar takmadılar?

Vandallardan daha berbattı barbarlıkları, yağma ettiler oluşunu, kırdılar susağını..

Dünya aydınlarının örnek aldığı, Atânın eseri halkevlerini kapadı lar ulusun yüzüne, vatan cephesi ocakları açtılar yerlerine.

Ülkü - Taşpınar v.s. dergiler Atatürk devrimlerini yerleştirmişti gömüllere

Şimşekler çaktı, gök gürledi 28 Nisan güneşi ufukta doğdu. 27 Mayıs'da tüm özgürlük pınarları coştı, ak devrim oldu.

Geç de olsa Taşpınardan su içenler unutmadı tadını, Ayıttık kalemle sarıldık.

Hele zafer haftasında çıkışın, senin için mutlu olacak. Kaynağına yeni kollar eklenecek, tüm yurduma yayılacaksın, öncü olacak, dupduru akacak, yatağı bozuk, bulanık akan pınarları aratmıyacaksın!

Kahvehaneler, kulüp ve lokallerde oyunlara paydos dedirt göreyim seni Taşpınar'ım!..

Salık ver tüm okurlara,
Kalk borusu çal Taşpınar'ım çıkışınla.

YUNUS'UN ŞATHİYYAT ve MUAMMALARI

MAHİR TÜRKKAN

13 üncü yüzyıl tasavvuf cihanının ünlü şairi Yunus'un bir divanı vardır. Bu divana Yunus'a ait olma (Said Emre, Pir Sultan Abdal, Kuddûsi)ye ait olanlar dahi girmiş ve Yunus'a maledilmek istenmiştir. Fakat (Burhan Toprak) derlemelerinde Yunus'un şiirlerini titiz bir süzgeçten geçirilerek alınmıştır.

Yunus'un asıl şahsiyetini belirten ve diğer sofi şairlerden onu ayıran şathîyyat ve muammalarıdır. Bu muammalar her ne kadar (Rumuz-ül edeb) de açıklanmakta ve tefsiri yapılmakta isede bir çok el yazması (Cönk)lerde çeşitli yorumlara ve tefsirlere uğramış ve hakikaten çözülmesi güç bir muamma olmaktan kurtulamamıştır.

Bu muammalarda onun kendi hayatından ahlâk felsefesine, tekke dervişliğinden (Enelhak) sırrına kadar hepsi yer almaktadır:

Kerpiç koydum kazana
Poyraz ile kaydattım,
Bu ne diye sorana?
Bandım verdim üzümü...

Yunus topraktan yaratılmış bir insan olarak odun kesmeğe gittiği yollarda poyrazı yemiş ve şeyhi (Toptuk Emre)nin ocağına pişerek tatlı bir üzüm haline gelmiştir. İlâhi aşk ile dolu çileli bir hayatı anlatan bundan daha yalın ve daha veciz söz olabilir mi?

Bir sinek bir kartalı
Kaldırdı vurdu yere
İnanmazsan söyleyim,
Bende gördüm tozunu...

Yunus zayıf insan iradesi ile nefis-i emmî'eyi iki pehlivan gibi güreştirmektedir. İlâhi aşkın örsünde dövüle dövüle çelikleşen bir iradenin neler yapmağa muktedir olduğunu Yunus bu mısralarda ne güzel anlatıyor?

Balık kovağa çıkmış;
Zift turşusu yemeğe,
Leylek potuk doğurmuş,
Bakın şunun sözüne...

Evet balık kovağa çıktığı zaman diye halk arasında imkânsızlığın ifadesi olarak söylenen bu mısralarda Yunus'un irfan bağından derlediği tasavvuf incilerini ancak ermişler anlayabilirler. Zaten Yunus'da:

Yunus bir söz söylemiş
Hiç bir söze benzemez,
Erenler meclisinde
Bulur manâ özünü, demiyor mu?

ZAFER HAFTASI

Dr. M. Sadettin Aygen

Ulusal Kurtuluş savaşımızın kesin sonuçlu Son Savaşları Afyon ili topraklarında cereyan etmiştir. 26 Ağustosta başlayan Büyük Taarruz 27 Ağustosta Afyon'un kurtuluşu ile sonuçlanıyor, bunu 30 Ağustos Dumlupınar Meydan Savaşıyla kesin sonuçlu bir zafer takibe diyor ve 9 Eylülde Türk Orduları İzmir'e giriyor. Kesin sonuçlu savaşların İlimiz topraklarında cereyan etmiş olmasıyla Afyon adı da tarihe altın harflerle geçmiş oluyor.

Zaferden bu yana her yıl 26 - 27 - 30. Ağustos günleri şehrimizde büyük törenlerle kutlanmakta, yurdumuzun her yanından temsilciler bu törenlere katılmakta, çok manalı gösteriler yapılmaktaydı. Sadece resmi toplantıları ihtiva eden bu kutlamalar 1961 yılına kadar devam etti.

1960 Yılında Kasım ayında o zamanki Afyon Valisi Ethem Boy-san, yaptığı basın toplantısında Zafer Panayırı fikrini ortaya attı, 26 - 30 Ağustos arasında resmi törenlerin boşluğunun doldurulması- nın Afyon için iyi sonuç vereceğini ifade etti. Bu fikirler bütün Afyon basını tarafından benimsendi ve desteklendi.

1962 Yılında Vali Burhanettin Özkul böyle bir haftanın turizm yönünden sağlayacağı faydayı da göz önüne alarak Zafer Haftasını tertipliyecek komiteyi kurdu ve Zafer Haftası geçen sene ilk ola- rak tertiplendiği halde başarılı oldu.

Bu yıl ikincisini tertiplemiş olduğumuz Zafer haftası her yıl gelenek halinde yürütülerek bir Zafer Fuarının temelleri atılmış ola- caktır. Bu yıl daha geniş çapta hazırlanan haftanın kısa zamanda Zafer Fuarının kuruluşunu sağlaması hepimizin temennisidir.

TAŞPINAR İÇİN TOPLANTI

Elimizdeki bu sayımız sizlerin ve bizim istediğimiz mükemmel- likten uzaktır. Taşpınar'ı yayınlamadan önce Taşpınar için bir top- lantı düşündük. Taşpınar'da fikren de olsa daha çok sayıda insa- nın emeğinin bulunmasını sağlamak için birinci sayının yayınlan- masını faydalı bulduk.

Taşpınar için toplantı 8 - Eylül - 1963 Pazar günü saat 15.00 de Ordu bulvarındaki halkevimiz merkezinde yapılacaktır. Taşpınar'da bir damlacıkta olsa payı bulunmasını isteyenleri işi ve mesleği ne olursa olsun toplantımıza bekliyoruz.

TAŞPINAR

ÇIKARKEN

A. Hamdi Aydın

27 Mayıs devriminin güzel verimlerinden biri de politik gerekçe- lerle kapatılan Halkevlerinin yeniden açılmasıdır.

Halkevlerinin kapatılışı ile yayını son bulan TAŞPINAR dergi- si, geçmişinden daha güçlü olarak basınımıza katılmış bulunuyor. Bu mutlu olayı Afyonlulara müjdelirim.

Çağımızın sorunların odenli çokturki, bunu ancak basın yoluyla dile getirmek, halkımıza duyurmak artık kaçınılmaz bir zorunluktur. Halkı tüm aydın olmaktan uzak ülkelerde bu görev aydınlara düşmek- tedir.

İşte Taşpınar şırıltısını yurdun köşe bucağına değin duyurmak, bi- linçli yollarla halkımızı uyarmak amacını gütmektedir. Ata'nın Kara- bilisizlikle savaşı böylece başarıya ulaşacaktır.

Dostlar, inanımız şudurki:

Taşpınar, halkımıza yaşam veren dağlarımızın senfonisi içinde a- kacak, akacak, akacak!...

Taşpınar, doğanın gücünü yenerek göklere el uzatan bilim gerçek- leri içinde akacak!

Taşpınar, Karahisar'ın bağrından karabilisizlere haykıracak!

Taşpınar, Yunus'un ırmakları misali o'nu köredenlere; "Çimin, çi- minde arının günahlarınızdan, yeni bir düşle çıkın Tanrı huzuruna, diyecek. Ve Tanrı onları affedecek. O zaman "af büyüklüğünün şanın- dandır .. diyeceğiz tüm.

Taşpınar ıslık, Taşpınar umut, Taşpınar güven olacak halkımıza.

Ne desek senin için yine az olur Taşpınar. Gözlerin açıldı artık. Bu günü gören bizlere ne mutlu!

Gelin dostlar gelin, toplanalım Taşpınar'ın başında. Bir düğün ede- lim sultanlara yakışır kırk gün kırk gece. Çalınsin davullar, oynasın horanlar. İçelim, içelim kana kana Taşpınardan!...

HALKEVİNİN ÖNEMİ

L. Bozkurt Sepin

Yurdumuzun muhtelif bölgelerinde yeniden Halkevi Derneklerinin faaliyete geçtiğini ve gün geçtikçe adedinin çoğalmakta olduğunu memnuniyetle haber almaktayız.

Büyük İnkılapçı Dahi Atatürk Halkevlerini yıllarca bizi uçurma sürüklemiş, memleketi gerilige götürmüş o milleti avcı içinde bir oyuncak gibi oynamış yobazlarla mücadele ve cehaleti yok etmek için büyük bir halk okulu olarak lüzumuna işaret etmiş ve faaliyete geçirmiştir. Bu ruh içinde Halkevleri memleket çapında büyük hizmetler görmüş ve neticede siyasi bir mülahaza ile kapanmıştır. Ne garip bir tecelli ki; Halkevlerinin kapanışından bu ana kadar bu boşluğu hiç bir cemiyet ve dernek dolduramamıştır.

Memleket aydınlarının aynı ruhu taşıması için Halkevlerinin tekrar açılması lüzumunun hissedilmesiyle memleketimize yeni bir çığır açılmıştır. Ancak şunu samimiyetle belirtmek isterimki büyük gayeleri ve geniş teşkilâtı olan halkevlerinin yalnız aza aidatı ile yaşamasına imkân ve ihtimal yoktur. Halkevi müsait bir bina bilhassa içinde büyük salonu bulunmak şartıyla, devlet ve lir çok teşekküllerden maddi yardım görmezse ancak bir etiket olarak yaşar ki buda aziz Atanın ruhunu taciz eder.

Halkevleri her yaş ve branşdaki vatandaşın görme, eşitme yolu ile eğitimi sağlayan yüksek bir okuldur.

Halkevleri bir sanat yuvasıdır, Halkevleri moral, eğitim merkezidir, öğretmenle öğrencinin, bilgisizle, bilginin kucaklaştığı samimi bir yuvadır. Bu bakımdan Halk Eğitim teşkilatından önemi kat be kat büyüktür yeterki kurucusu Atatürk'ün ruhunu yaşayabilsin bir eski Halkeveli olarak candan temennim budur.

HALKEVLERİ DERNEĞİ TÜZÜĞÜ

KURULUŞ:

Madde 1—Halkevleri adı altında bir dernek kurulmuştur. Derneğin Genel Merkezi Ankara'dır. Halkevleri Yurt içinde ve dışında çalışma olanak ve yerlerine göre Halkevleri veya Halkodaları adı altında dallar ve kollar açabilir.

Madde 2—Dernek tüzel kişi olarak siyasetle uğraşmaz ve hiçbir siyasi partiye bağlanmaz.

Madde 3—Halkevleri Atatürk ilkelerinin ışığı altında Türk Kültürüne ve san'atına hizmet eder. Halkevlerinin çalışmalarında ulusal kurtuluşu sağlamış olan cumhuriyetçilik, ulusal bağımsızlık, çağdaş uygarlık, milliyetçilik, lâiklik, halkçılık, devrimcilik vazgeçilmez temel ilkelerdir.

a) Halkevleri hak ile aydınları kaynaştırarak yaratıcı bir kültür hareketi uyandırmaya, geliştirmeye çalışır.

b) Türk yurdunun ve tarihinin derinliğindeki uygarlığı gün ışığına çıkartmak bu yolda tarihsel ve çağdaş san'at ve kültür değerlerini işliyerek ulusça ortak bir kültür ve san'at yaratmak bunları halktan alıp halka vermek halkevlerinin ana görevidir.

c) Halkevleri Türk ulusunun yaratacağı yeni uygarlığın demokratik temelini düşünce özgürlüğü ve hoş görü ve halk sevgisi olduğuna inanır.

d) Halkevleri bu ülküyü gerçekleştirmek yolunda Atatürk'ün kurduğu halkevlerinin ruh ve heyecanından güç, çalışmalarından hız alır.

e) Halkevlerinin her üyesi, Atatürk devrimleri ve ilkelerinin savaşırlığını yapar, ülkücülüğünü ve sorumluluğunu taşır.

ÇALIŞMA KOLLARI:

Madde 4—Halkevleri şu kollarla çalışır:

1. Köycülük Kolu: Atatürk devrimlerinin ve ilkelerinin halka yayılması ve halka mal edilmesi için yayınlar, sergiler, açık oturumlar ve günler düzenler. Halk için okuma yazma, çeşitli el sanatlarını, nakış, dikiş, halıcılık, marangozluk, meyvacılık arıcılık v.s gibi yararlı öğretici kurslar açar, bunların ürünlerini sergiler ve değerlendirir.

Çevrede içine; sergi, tiyatro, karagöz, kukla orta oyunu, güreş v.s gibi kültür hareketlerini alan bir kültür panayırı kurmaya çalışıyor.

Çevrede gelenek haline gelmiş olan panayırlara kültür yönünden katılır. Köy gezileri, köy araştırmaları yaparak «Öğretmenlerden, muhtardan, köylü kadın ve erkeklerinden» köylerle bağ kurar. Gösteri, kitaplık, halk oyun ve türkü takımları, doktor, ebe, veteriner v.s gibi sosyal yardımlarla köy hayatına ışık ve kültür götürür.

2. Kitaplık ve Yayın Kolu: Atatürk ilkeleri üzerine san'at ve kültür yayınları yapar. Her dal ve kolda (Halkevi ve Halkodası) bir Atatürk kitaplığı ve köşesi kurmaya çalışır. Köylerde halk kitaplıkları kurar. Kitap okuma tanıtma gün ve geceleri düzenler. Dergilerle kitaplarla v.s. amaca uygun çeşitli yayınlar yapar. Diğer kolların hazırladıkları eserleri yayınlamayı üzerine alır. Çevresinin turistik değerlerini ve yerlerini tanıtacak yayınlar yapar.

3. Dil Tarih ve Edebiyat Kolu. Atatürk devrimleri ve ilkeleri üzerine incelemeler, araştırmalar yapar. Bu alandaki san'at çalışmalarını değerlendirir. Dünkü ve bugünkü Türk ve dünya edebiyatının tanıtılmasına, düşünce özgürlüğü ve hoşgörü havası içinde düşüncelerin tartışılması ve açıklanmasına, çevrede edebiyat çalışmalarının ve düşünce hayatının uyanmasına, araştırma ve incelemeler yapılmasına Türk tarih ve dilinin çevredeki değerlerinin gelişmesine, tanıtılmasına önayak olur. Türk edebiyatını, batı edebiyatını tanıtmak için sergiler yayınlar, açık oturumlar, günler düzenler.

4. Plâstik San'atlar Kolu: Resim, heykel el işleri ve mimar alanlarında halkın bilgisi ve bu alandaki görgüsünü artıracak çalışmalar düzenler. Bu konuda sergiler kurslar açar, oturumlar yapar.

Eski tarihsel eserlerin ve Türk evlerinin fotoğraflarını ve mimari şemalarını belirlemeye çalışır. Bu konuda yayınlar yapar. Varsa ilkel halk resim ve desenlerini toplar. Halk el sanatlarını teşvik eder. Halka elişlerini inceler, sergiler yapar ve bu yoldaki yaratıcı çabalar değerlendirir.

5. Müzik Kolu: «Uygarlıkta değişme ölçüsü, müzikte değişme ile başlar» Diyen Atatürk'ün görüşüne uyarak.

Çevrede, batılı anlamda çok sesli müziğin yayılmasına, tanınmasına ve ortak bir zevk haline gelmesine çalışır. Bunun için bir yandan konserler, bir yandan da eğitici toplantılar düzenler, yayınlar yapar.

Türk müziğinin kaynağı olarak halk ezgileri, türküleri üzerinde derlemeler toplamalar yapar ve bunların çok sesli hale getirilmesi çalışmalarını teşvik eder. Halk türküleri koroları, halk saz ekiple ri ve bandolar kurar. Çok sesli batılı anlamda müzik yaratmaları «marşlar, besteler, senfoniler, konçertolar, şarkı parçaları v.s.» için çevredeki istidatları teşvik eder, imkanlar hazırlar.

6. Gösteri (Tiyatro, film, opere, bale) Kolu: Çevreye tiyatro sevgisini yayabilecek, amatör ülkülerle çalışan bir tiyatro kurmayı görev bilir. Oyuncunun ve seyircinin tiyatro bilgisini artırmak için yayınlar, açık oturumlar, konuşmalar, kurslar ve yarışmalar düzenler. Kurduğu tiyatro ile seyircinin beğenisini yükseltecek, onu tiyatro yolu ile eğitecek yerli ve yabancı yazarların oyunlarını halka sunar ve bu oyunları halkevinin çevresindeki kasaba ve köylere götürmeye çalışır. Karagöz, kukla orta oyunu, köy meydan oyunları gibi eski halk gösteri ürünlerini derler toplar, değerlendirir, yayar ve gereğinde yenileştirerek oynar. Opera ve balenin yurtda tanınmasına, sevilmesine yerli kaynaklardan faydalanıp beslenmesine çalışır.

Film karagöz ve kukla gibi kolay telkin ve eğitim araçlarından yararlanmayı ödev bilir.

7. Folklor kolu: Çevredeki bilmece masal, atasözleri deyimler halk koşma ve deyişleri, destanlar, halk hikayeleri gibi edebi folklor gereçlerini derler toplar değerlendirir, yayar ve bunların gündelik hayatta halk eğitimine yardımcı olmasına «Masal geceleri, destan geceleri, halk kitapları yazılması ve yayınlaması için» Çalışır. Çevrenin halk oyunlarını ve türkülerini derler, değerlendirir, bu oyunların yayılması için öğretici kurslar açar ve bu oyunları yenileştireci çalışmalar yapar. Her

TAŞPINAR ÇIKARKEN

YUSUF ÇAĞMAN

Afyon'a geleli 10. seneyi geçti. Bu zaman içerisinde günlük gazetelerden başka, şimdi de yeni eğitim - öğretim ve sanat hareketleriyle, edebi olgunluğa sahip toplu bir yayın organına kavuşma sevinci içindeyiz.

Komşu illerin ve hatta ilçelerin yayınladıkları dergilerle karşılaştıkça, geçen u un zamanın boşluğunu doldurmak için, sahalarında inceleme, çeviri ve tecrübesi olan genç kalemlerin yazılarıyla kısa zamanda doldurulacağını ümit ediyoruz.

Taşpınar bundan önce çıkmış, Afyon ve çevresine yeni bir çok bilgilerle, elemanlar kazandırmıştır. Yeni yayın hayatına girişi, Halkevlerinin yeniden kuruluşu ve Zafer Haftasına rastlaması talihin çok manalı bir tesadüf eseri sayılmalıdır.

Tarih Afyon ve Kalesinden, savaş alanlarından kahramanlıklarından bahseder.

Yeni Taşpınar ise genç ve yetişkinlere bilgi pınarı olacaktır.

Halkevlerinin çalışma programındaki Kolların faaliyetleri, Toplumun bu günkü istek ve noksanlıklarını görün, çare budur, giderilme yolları, başarılar yayın vasıtasıyla aksettirilirse, müsbet adım atılmış demektir.

Yazılanlar okunur, yapılanlar gözle görürse geleceğin temeli daha sağlam atılmış olur.

Derginin uzun ömürlü olmasını temenni eder genç olsun, yetişkin olsun, insan ruhunun öğrenme kapı ve penceresinin göz ve kulak olduğunu unutmamalıdır.

Padegök «John Dewey» derki:

«Bir gram tecrübe bir ton nazariyeye bedeldir.

zaman için folklor şenliklerine katılabilecek oyun takımları hazırlar, bayramlarda şenliklerde, köy gezilerinde bu takımlarla gösterirler yapar.

Halkın giyim, eşya, el işi tarım v. s. gibi yaşama ve çalışma alanlarında kendine özgü gelenekleri, görenekleri derler, toplar bir etnoğrafya müzesinin çekirdeğini kurmaya çalışır.

Halkın özbenliğinde varolan öztürkçe kelimeleri derleme toplama çalışmaları yapar.

8. Spor Kulu : Çevrede sporla uğraşmak isteyenlere yer araç hazırlar. Güreş, atletizm, beden eğitimi ve izcilik, kayak su sörleri, dağcılık, avcılık, cirit, kılıç, kalkan, okçuluk gibi tarihsel, ulusal sporları ve diğer sportif oyunları canlandırmaya, düzenlemeye ve çevrede spor ahlakı yaratmaya çalışır.

9. Turizm ve Gezi Kolu : Çevrenin turistik zenginliklerini tanıtır ve değerlendirir. Bu amaçla geziler düzenler, şenlikler yapar, gelen yabancılara öncülük yapabilecek elemanları yetiştirir, bölgede turizm faaliyetleri gösterenlerle ilgi kurar.

BAŞAK SİGORTA A. Ş.
AFYON ACENTELİĞİ

— KORÇELİK —
ÇELİK EŞYA ve MOBİLYA

— ARÇELİK —
BUZ DOLABI -
ÇAMAŞIR MAKİNASI

M. HULÛSİ GENELİOĞLU

Dumlupınar 2 nci Caddesi No. 19

AFYON

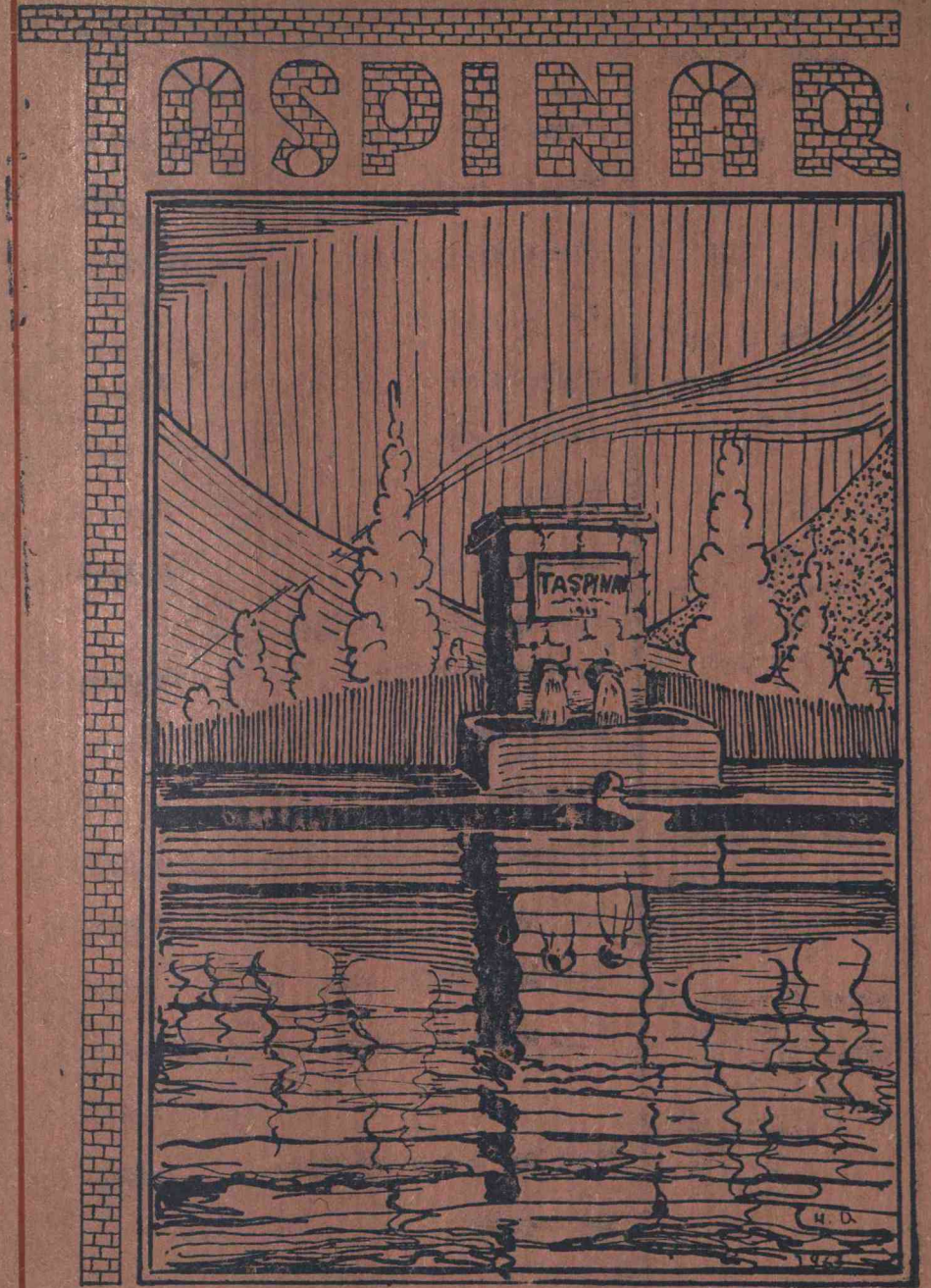
Telefon : 1301

AFYON MALT ve BİRA FABRİKASI

- * Müstahsilin arpasını değerlendirecek.
- * Yeni iş sahalarının açılmasını sağlayacak.
- * Tasarrufa en geniş gelir sağlayacak.
- * Memleket kalkınmasına hizmet edecek
- * Bir halk eseri olacak.

BİRLİK SANAYİİ ve TİCARET A. Ş.
(Y Ü N T A Ş)

AFYON HALKEVİ TARAFINDAN YAYINLANIR

İkiz Matbaası — AFYON

**TAŞPINAR
HALKEVİ MERKEZİ
AFYON**

**YIL : I CİLT : I
SAYI : 2**

EYLÜL — 1963

Fiatı : 100 Kuruş

**IDARE YERİ :
ORDU BULVARI
No. 19
AFYON**

**Sahibi ve Sorumlusu
AFYON HALKEVİ
ADINA :**

**HALKEVİ BAŞKANI
HÜSEYİN
ŞEN
ŞAŞTIMOĞLU**

**DİZİLDİĞİ ve
BASILDIĞI YER :**

İkiz Matbaası — AFYON

BU SAYIDA

Taşpınar için	H. Şen Şaşımoğlu
Uygarlık üzerine	Mehmet Ereş
Çevreye faydalı olmak	Av. Mahir Erkmen
Bir hasret türküsü	Ali Yarışi
Afyon Kalesi	Haydar Özdemir
Bilgi Çeşmesi	Arslan Yakut
Yağmur	Recep Yaşıyacak
Bir düş gördüm	A. Hamdi Aydın
Afyon'da Mevlâna Celâlettin	
Rumi ve Mevlevilik	Süleyman Gönçer
Ülkü yolcusuna	Mahir Türkkan
İlköğretim haftası	İhsan Başol
Çalışmak ve Çalışmayı sevmek	İsmet Deniz (Tunç)
Dil Bayramı	Tayyar Ataman
Karatahtadan televizyona	Yusuf Çağman
Zafer haftası ve olayları	H. Şen Şaşımoğlu
Paris Buz revüsü Afyon'da	Dr. M. Sadettin Aygen
Dil Bayramı	Sevgi Ataman